

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP

0032 Oslo

Deres ref.: 22/5242

Vår ref:

Dato: 04-01-2023

Finansieringskategoriene i finansieringssystemet for universitet og høyskoler

Det vises til brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 11. november 2022, der det bes om innspill til spørsmål knyttet opp om finansieringskategoriene for universitet og høyskoler. Det vises samtidig til avtale om utsatt frist for innspill til den 10. januar. Det vises også til høringssvar fra Legeforeningen av 6. juni 2022 til Rapport fra ekspertutvalg om finansiering av universitet og høyskoler ¹

Den norske tannlegeforening og Den norske legeforening gir med dette felles innspill til ovennevnte notat. Foreningene beklager sterkt at de ikke står på adresselisten i en så viktig sak når det gjelder spørsmål om finansieringen av utdanningene i odontologi og i medisin i fremtiden.

Foreningenes overordnede kommentar til notatet

Vår generelle kommentar er at finansieringssystemet må være forståelig, transparent og sikre langsiktigheten for utdanningsinstitusjonene. Undervisningssystemet må kunne ha tilstrekkelige ressurser for en forskningsbasert medisin- og odontologiutdanning av høy kvalitet. Vi kan ikke se at notatet, de bakenforliggende utvalgsrapportene, samt St. Meld. 19 ² tar høyde for og hensyntar dette. Foreningene er bekymret for at endringer i finansieringen kan påvirke kvaliteten og utdanningstilbudet ved de ulike fakultetene i hhv. odontologi og medisin i Norge, og herunder grunnutdanningene i disse fagene spesielt.

Øvrige kommentarer til notat

I Hatlen-utvalgets rapport ble det foreslått å redusere antall finansieringskategorier fra seks til to-fire. Departementet ønsker nå innspill til vurderinger knyttet til kategoriene.

Dette notatet, som de foregående utredningene, hhv. ³ ⁴(Hægeand og Hatlen), er mangelfulle når det gjelder beregningsgrunnlag og konkrete modeller, og gir lite grunnlag for å kunne vurdere evt. nye modeller. Foreningene er bekymret for at et finansieringssystem med færre finansieringskategorier vil kunne føre til omfordeling av ressurser internt, og ta nødvendige ressurser bort fra utdanningene. Bl.a. vises det til Hatlen – utvalgets påstand: «Utvalget oppfatter også at utviklingen i høyere utdanning de siste 20 årene har redusert kostnadsforskjellene mellom ulike typer utdanninger, både

¹ [Høyring av rapport frå ekspertutval om finansiering av universitet og høgskular - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/dokument/hoyring-av-rapport-fra-ekspertutval-om-finansiering-av-universitet-og-hogskular-id2777118)

² [NOU 2019: 12 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/dokument/st-meld-19-2019-id2777118)

³ [Finansiering av universiteter og høyskoler - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/dokument/finansiering-av-universiteter-og-hogskoler-id2777118)

⁴ [Høyring av rapport frå ekspertutval om finansiering av universitet og høgskular - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/dokument/hoyring-av-rapport-fra-ekspertutval-om-finansiering-av-universitet-og-hogskular-id2777118)

med tanke på personellintensive og mer varierte undervisning- og vurderingsformer, utstyr og bruk av praksisperioder.» Det foreligger dessverre heller ikke i foreliggende notat noen dokumentasjon for denne påstanden.

Medisin og odontologi skiller seg fra andre studier bl.a. ved at studenter er avhengig av klinisk mengdetrening under kyndig veiledning. Dette medfører at kostnadene blir høyere, og er noe av bakgrunnen for at disse studiene er plassert i høyeste kategori i nåværende finansieringsordning. En finansieringsordning som ikke tar hensyn til disse studienes spesielle egenart vil kunne svekke undervisningen som tilbys, og hindre rekruttering av tannleger og leger som undervisere.

Vi kan i tillegg bemerke at bl.a. profesjonsutdanningen i medisin i Norge i samme periode har økt lengden på praksisperioder og fått en dreining mot mer undervisning i mindre grupper. I tillegg har deler av utdanningen blitt mer desentralisert, i tråd med politiske signaler. Vi er ikke kjent med at disse endringene i utdanningen av leger har redusert kostnadene i særlig grad. Det vises også til at det foreligger en rapport fra NIFU fra 2014 som ser på kostnadene i høyere utdanning⁵. Så langt er vi kjent med har dette ikke endret seg de senere år. Det vises også til at nylige tall fra Kunnskapsdepartementet ⁶ som viser at kostnadene knyttet til profesjonsutdanningen i medisin ikke er redusert.

Videre vil vi påpeke at det hverken St.meld.nr. 19 eller i Hatlen - utvalgets innstilling fremgår at det eksisterer en sidefinansiering av odontologi ved spesielt Universitetet i Oslo (UiO) og Bergen (UIB). Ved begge disse universitetene hentes det betydelige beløp gjennom pasientregnskapet, dvs. pasienters egenbetaling for behandling ved student- og spesialistklinikene. Odontologi oppleves derfor allerede i dag som underfinansiert, og dette må kompenseres ved blant annet å øke prisene ved studentklinikken. Dette igjen medfører en betydelig lavere tilgang til pasienter for studentene, og er en utfordrende situasjon når det gjelder å utdanne kandidater av høy kvalitet.

Når det gjelder spørsmålet om evt. endringer i resultatinsentiver eller forenklinger i disse, må det evt. medføre tilsvarende endringer i basisfinansieringen, samtidig som svært kostbare fag, som de kliniske fagene, sikres.

I dag utdannes det et stort antall leger og tannleger i utlandet. Norge har gjort seg avhengig av å utdanne, for å kunne dekke samfunnets behov for disse yrkene, et stort antall leger og tannleger utenfor Norge. Det er ønskelig at flere utdannes i Norge. Dette kan gjøres, som i dag, ved årlige og økende kandidatmåltall til institusjonene. Da må finansieringen kunne dekke prioriteringsbehovene for å kunne sikre en utdanning av høy kvalitet.

Avsluttende kommentarer

Endringer i kategoriene eller resultatinsentiver støttes ikke. En solid basiskomponent sikrer forutsigbarhet og resultatinsentivert gjennomføring av hele studieløp og studiepoengs produksjon. På denne måten sikrer man at institusjonens faktiske kostnader dekkes for den enkelte student og at institusjonene kan tilby en forskningsbasert utdanning av høy kvalitet.

⁵ [Hva koster en student? En kostnadskartlegging av universiteter og høyskoler \(unit.no\)](http://unit.no),

⁶ [Økning av utdanningskapasiteten i medisinutdanningen i Norge \(regjeringen.no\)](http://regjeringen.no)

Med hilsen
Den norske tannlegeforening

Den norske legeforening

Heming Olsen-Bergem
president

Siri Skumlien
generalsekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk